

Valikaine “Tõlketeooria” ainekava gümnaasiumile

1. Õpieesmärgid

- 1) anda ülevaade tõlkimise olemusest, tõlke eriliikidest ja meetoditest;
- 2) luua eeldused esmaste tõlke kogemuste omandamiseks ning arendada oskus tõlkida lihtsamaid võõrkeelseid tekste oma emakeelde;
- 3) õpetada töötama sõnastike, paralleeltekstide, teatmeteoste ja teiste valdkonnaspetsiifiliste materjalidega (sh Internetis leiduvatega).

Gümnaasiumi tõlketeooriaga taotletakse, et õpilane:

- 1) omab ettekujutust tõlketeooria põhimõistetest ning orienteerub tõlkealases terminoloogias;
- 2) saab aru erinevate tekstide stilistikast;
- 3) tunneb peamisi tõlkeliike ning tõlkevõtteid;
- 4) omab ülevaadet Eesti tõlketurust, tõlkimise abivahenditest ja tõlkija kutse-etikast;
- 5) oskab valida tekstiliigile sobiv tõlkemeetod;
- 6) oskab tõlkida eesti keelest vene keelde ja vastupidi eri liiki lihtsamaid tekste ning teiste tehtud tõlkeid analüüsida ja toimetada;
- 7) õpib paremini mõistma eestikeelseid tekste;
- 8) omab ülevaadet tõlkija elukutse erinevatest tahkudest.

2. Õppesisu - 105 tundi

2.1 Sissejuhatus õpetatavasse ainesse:

- tõlkimise olemus ja põhimõisted. Nõudmised tõlgitud tekstidele;
- tõlkija roll ajaloos ja tänapäeval;
- tõlkija kutse-etika. Eetikakoodeks (<http://www.etml.ee/eetikakoodeks/>);
- tõlgi ja tõlkija elukutseks vajalikud eeldused, oskused, omadused;
- Eestis tegutsevate tõlkebüroode ülevaade;
- esimesed katsed tõlkida lühitekste võõrkeelest emakeelde ja vastupidi.

2.2 Tekstiliigid ja neile sobivad tõlkemeetodid ehk ülevaade tõlke eriliikidest:

- suulise ja kirjaliku tõlke põhimõisted (järeltõlge, sünkroontõlge, sosintõlge, tõlge paberilt / ilukirjanduslik tõlge, juriidiliste jm nn ametlike tekstide tõlge, tehniline tõlge, referatiivne tõlge)

2.3 Tõlkimise abivahendid:

- ülevaade erialastest sõnaraamatutest, interneti ressurssidest, tõlkeprogrammidest.

2.4 Tõlgete analüüs ja toimetamine.

2.5 Õppekursioonid ametiasutustesse.

3. Õpitulemused

Kursuse lõpetamisel õpilane:

- 1) tunneb põhilisi tõlkimisega seotud termineid ning omab ettekujutust tõlgi-tõlkija töö iseloomust;
- 2) oskab teha vahet erinevate tekstiliikide vahel ning sellest lähtuvalt valida sobivat tõlkevõtet;
- 3) on laiendanud oma eesti keele sõnavara ning õppinud eestikeelsetest tekstidest paremini aru saada;
- 4) on parandanud oma emakeele väljendusoskust nii krjas kui kõnes;
- 5) teab, kust ja kuidas leida abi tundmatute sõnade tõlkimisel;
- 6) oskab tõlkida kirjalikult lihtsamaid võõrkeelseid tekste oma emakeelde;
- 7) oskab kokkuvõtlikult tõlkida suuliselt esitatud tekste;
- 8) oskab analüüsida ning toimetada lihtsamaid tõlgitud tekste.

4. Hindamine

Hindamine näeb ette **arvestust**.

Kursuse edukaks lõpetamiseks (arvestuse saamiseks) peavad õpilased osalema aktiivselt tundides, sooritama kõik kodutööd ning kirjutama kursuse lõpus testi.

Jooksev

Jooksva hindamisel gümnasisti kursuse kestel peab olema mitte vähem kui 3-4 jooksvat hinnet-arvestust, mille alusel saadakse kursusehinne.

Jooksev hindamine sisaldab:

- suuliste vastuste hinded;
- kirjalike küsitluste hinded;
- referaatide ja slaidprogrammide hinded
- esseede ja kirjandite hinded

Kokkuvõttev (kursusehinne-arvestus)

Õppeaasta jooksul saab õpilane tagasisidet kas suulise või kirjaliku sõnalise hinnangu või hinde vormis kõigi osaoskuste kohta. Kursusehinne-arvestus tuleneb jooksvate hinnete koondhindest-arvestusest.

Hindamisel lähtutakse vastavatest gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest. Hinnatakse nii teadmisi ja nende rakendamise oskust kui ka üldpädevuste saavutatust, sh õpioskusi suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekava taotletavatele õpitulemustele. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpitulemusi kontrollides tuleb jälgida teadmiste (asjakohase sõnavara) ja oskuste tasakaalu. Hindamismeetodite valikul arvestatakse õpilaste vanuselisi iseärasusi, individuaalseid võimeid ning valmisolekut ühe või teise tegevusega toime tulla.

5. Õppekirjandus

Valikulised peatükid põhiliselt järgmistest raamatutest:

- Stolze, Radegundis: *Übersetzungstheorien: Eine Einführung*. Tübingen: Narr, 1994
- Kautz, Ulrich: *Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolmetschens*. München : Iudicium, 2000
- Snell-Hornby, Mary & Hönig, Hans G. & Kussmaul, Paul & Schmitt, Peter A. (Hrsg.) (1998): *Handbuch Translation*. Tübingen: Stauffenburg Verlag
- Venuti, Lawrence: *Translation Studies Reader*. Routledge, 2012
- Marju Tavakari, Arvi Tavasti “Mitmekeelne oskussuhtlus” (<http://www.tavast.ee/public/opik/opik.pdf>)
- Puusepp, M. *Suuline tõlge*. Eesti Keele Sihtasutus, 2013

6. Õppevahendid

- Õpetaja poolt koostatud töölehed, katkendid erialastest õpikutest, eri liike tekstid tõlkimiseks ja toimetamiseks, audio- ja/või videovahendid ning muu õpetaja poolt vajalikuks peetav materjal.
- Konspekt
- IT-vahendid